

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 11C/40/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713209524
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Káčeriková
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2014:5713209524.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin pred samosudkyňou JUDr. Alenou Káčerikovou v právnej veci navrhovateľa: D.A. Š., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., C.. E. XXXX/XX, právne zast. JUDr. Vladimír Kašuba, advokát so sídlom Martin, Holubyho 51, proti odporcom: v rade 1) MORÁVIA-CHEM, s.r.o., IČO: 253 14 416, so sídlom Hrobice č. 145, Hrobice, Česká republika, právne zast. Advokátska kancelária Kašuba spol. s.r.o., so sídlom Banská Bystrica, Horná 41, v rade 2) Slovenská kancelária poisťovateľov, IČO: 36 062 235, Trnavská cesta 62, Bratislava, právne zast. JUDr. Ladislav Udvaros, Advokátska kancelária Detvai Ludik Malý Udvaros, so sídlom Bratislava, Cukrova 14, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, takto rozhodol

rozhodol:

I. Odporcovia v rade 1) a 2) s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 90.000 Eur (deväťdesiatitisíc) do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Plnením jedného z odporcov z a n i k á v rozsahu plnenia povinnosť ostatných odporcov.

II. O trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ návrhom podaným dňa 27.06.2013 na Okresný súd Martin žiadal zaviazať odporcov v rade 1) a 2) spoločne a nerozdielne zaplatiť mu sumu 90.000 € titulom nemajetkovej ujmy. V písomnom odôvodnení návrhu uviedol, že dňa 29.06.2010 viedol nákladné motorové vozidlo vodič S. G., ktorý bol v tom čase zamestnancom odporcu v rade 1) - prevádzkovateľ motorového vozidla. V čase okolo 13.05 hod. na ceste prvej triedy č. 18 v smere od E. C. S. došlo zavinením vodiča k nárazu do osobného motorového vozidla, v ktorom došlo k okamžitému usmrteniu manželky navrhovateľa, nar. 1971 (v čase nehody mala 39 rokov) a tiež mal. syna navrhovateľa, nar. 1996 (v čase nehody mal 14 rokov). Pri dopravnej nehode sa tiež ťažko zranila dcéra navrhovateľa, nar. 1991 (v čase nehody mala 19 rokov), ktorá zraneniam ešte v ten deň nehody podľahla. Vodič S. G. bol za uvedený skutok právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Zlín dňa 28.11.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.04.2013. Vodič S. G. bol uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia z nebanlivosti a odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 3 rokov nepodmienečne. Zároveň mu súd uložil trest zákazu činnosti spočívajúci v riadení motorových vozidiel v trvaní 6 rokov a poškodenú spoločnosť odporcu v rade 1) odkázal so svojím nárokom na náhradu škody na občiansko-právne konanie.

Z uvedeného konania je nesporné, že dopravnú nehodu zavinil vodič odporcu v rade 1) a spôsobil pri nehode smrteľné zranenie a to A. Š., nar. XX.XX.XXXX, E. Š., nar. XX.XX.XXXX a D. Š., nar. XX.XX.XXXX. Podľa názoru navrhovateľa a jeho právneho zástupcu, na základe uvedeného došlo zo strany vodiča odporcu v rade 1) k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa a to konkrétne k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu osobnosti § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, konkrétne do jeho práva na súkromie a rodinný život, ktoré zahŕňa právo na realizáciu a rozvíjanie rodinných vzťahov, keď súčasťou súkromného života je nepochybne rodinný život zahŕňujúci

nielen sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími príbuznými. Rodinný život navrhovateľa, ktorý spolu so svojou rodinou nežili v zhodne a láske a opatere, týmto zásahom bol v celku rozvrátený, z čoho sa nevedel spamätať. Podľa jeho vyjadrenia súd je povinný zobrať pri rozhodovaní do úvahy aj tú skutočnosť, že bez akýchkoľvek pochyb, nečakaným šokujúcim úmrtím manželky a dvoch detí pri dopravnej nehode, došlo k veľmi vážnej citovej ujme a k tak závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti, ktoré spočívajú v obmedzení súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nemôže byť na mieste. Následky zásahu, ktorý je predmetom návrhu sú nepreparovateľné, náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla však môže byť poskytnutá v peniazoch a môže aspoň prispieť k zmierneniu stavu, v dôsledku ktorého žije navrhovateľ bez celej svojej rodiny a zostal len sám. Neprehliadnuteľným je aj to, že medzi nebohými a navrhovateľom boli veľmi dobré a hlboké citové väzby, venovali sa spoločne domácnosti, športu, kultúre, vzdelávania, či už s nebohou manželkou alebo aj s mal. synom a už dospelou dcérou.

Vzhľadom k tomu, že dopravnú nehodu zapríčinil vodič prevádzkovateľa, ktorý má sídlo v Českej republike, sú sa zaoberal v prvom rade otázkou, či je daná právomoc slovenského súdu. Zistil, že právomoc slovenského súdu je daná podľa Kapitoly II. - právomoc, oddiel 2 - osobitná právomoc, článok 5 bod 3 Nariadenia rady (ES) o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov občianskych a obchodných veciach z 22.12.2000 (Brusel I.) - „Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte vo veciach nárokov na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody“.

Rozhodné právo: Dohovor o práve použiteľnom na dopravné nehody publikovaný pod č. 130/1976 Zb. - Článok 3 - rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode. Podľa Čl. 8 dohovoru rozhodné právo určuje, najmä: 1) podmienky a rozsah zodpovednosti a 3) vznik a povaha škody, ktorá sa má nahradiť. Miestna príslušnosť Okresného súdu Martin s poukazom na ust. § 87 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku - popri všeobecnom súde odporcu je na konanie príslušný aj súd, v obvode ktorého došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá právo na náhradu škody.

Odporca v rade 1) sa k návrhu, ktorý mu bol doručený, vyjadril písomne a žiadal ako nedôvodný v celom rozsahu zamietnuť, nakoľko je toho názoru, že nie je zodpovedný za nemajetkovú ujmu navrhovateľa a to najmä z nedostatku pasívnej vecnej legitímácie a tiež aj z dôvodu, že nemajetkovú ujmu navrhovateľa nijako nezavinil.

Odporca v rade 2) vo svojom písomnom vyjadrení k návrhu žiadal návrh zamietnuť v plnom rozsahu z dôvodu, že nie je vecne pasívne legitimovaný. V dôvodoch svojho vyjadrenia uviedol, že listom zo dňa 28.05.2013 si navrhovateľ u odporcu v rade 2) uplatnil nárok na náhradu vecnej škody a náhradu primeraných nákladov spojených s pohrebom ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Všetky uplatnené a oprávnené nároky titulom náhrady škody boli navrhovateľovi zo strany odporcu v rade 2) uhradené. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý je predmetom tohto konania, nie je podľa odporcu v rade 2) oprávneným nárokom navrhovateľa podľa zákona č. 381/2001 Z. z.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, listinnými dokladmi a to výpisom z Obchodného registra (čl. 3) na obchodné meno Slovenská kancelária poisťovateľov, uplatnenie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy zo dňa 28.05.2013 adresovanú Slovenskej kancelárii poisťovateľov navrhovateľom, rozsudkom Okresného súdu Zlín sp. zn. XT/XX/XXXX (čl. 20), ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.04.2013, prečítaním listinných dôkazov predložených navrhovateľom dňa 25.07.2013 (čl. 36-54), vyjadrením Slovenskej kancelárie poisťovateľov k návrhu doručené dňa 09.08.2013, vyjadrením odporcu v rade 1) k návrhu (čl.- 61), predložením listinných dôkazov Advokátskou kanceláriou JUDr. Vladimíra Kašubu dňa 17.02.2014 (čl. 81-98), zápisnicou o pojednávaní dňa 21.01.2014 (čl. 101), listinnými dôkazmi v spise nachádzajúcich (čl. 103-112), ku ktorým prečítaným listinným dôkazom a oboznámením ich obsahu prítomní účastníci konania nemali námietky, ako aj ostatnými listinnými dokladmi, trvale pripojenými do spisu a zistil:

Navrhovateľ si uplatnil podaným návrhom nemajetkovú ujmu, ktorá mu vznikla smrťou 3 blízkych príbuzných t.j. manželky a dvoch detí.

Navrhovateľ na pojednávaní dňa 21.01.2014 veľmi stručne vo svojej výpovedi zdôvodnil nemajetkovú ujmu v sume 90.000 € s poukazom, že s manželkou žili v zhode, v láske, chodievali spolu na výlety, športovali a celá rodina mala hlboké citové vzťahy. Nehoda veľmi zasiahla do jeho života, nakoľko zostal

sám. Výsluch navrhovateľa, vzhľadom na skutočnosť, že stratil troch členov rodiny bol veľmi ťažký, komplikovaný a jeho podrobný výsluch sa súdu nepodaril uskutočniť a vzhľadom na rozplakanie sa v pojednávacej miestnosti, keď nebolo možné ďalej vo výsluchu pokračovať, súd jeho výsluch ukončil.

K jednotlivým okolnostiam sa následne vyjadril jeho právny zástupca, ktorý uviedol, že navrhovateľ žil so svojou rodinou aktívny rodinný život, bol to milujúci manžel a milujúci otec, nešlo o rozhádanú rodinu. Utrpel najväčšiu ujmu ako môže ešte žijúca osoba utpieť a to stratu najbližších - manželky a dvoch detí. Právny zástupca navrhovateľa poukázal na to, že návrh je podaný dôvodne a to vo vzťahu k odporcovi v rade 1) ako aj odporcovi v rade 2), pričom poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C 22/12. Pokiaľ ide o odporcu v rade 1), je pravda, že tento nezavinil uvedený zásah do osobnostnej sféry navrhovateľa, avšak komentovaný Občiansky zákonník poukazuje na skutočnosť, že zodpovedným subjektom môže byť aj právnická osoba, ktorá používa svojich zamestnancov na účely plnenia svojich povinností. Navrhovateľ zažaloval aj vinníka dopravnej nehody a to vodiča odporcu v rade 1), kde právoplatným rozsudkom Okresného súdu Martin bol návrh zamietnutý v celom rozsahu s odôvodnením, že zodpovedá právnická osoba, t.j. zamestnávateľ, pretože ako právnická osoba vyslala svojich zamestnancov na plnenie svojich pracovných úloh. Súčasne poukázal na to, že vodič odporcu v rade 1) sa nedopustil žiadneho excesu, nebol pod vplyvom alkoholu, ani z jeho strany nešlo o nejaké vybočenie medzi plnenia si pracovných povinností. Pokiaľ ide o odporcu v rade 2), s touto argumentáciou sa právny zástupca nestotožnil, poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie a žiadal tak, ako odporcu v rade 1) zaviazat' aj odporcu v rade 2). Povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám, teda obeť usmrtenej pri dopravnej nehode, čiže je to prípad navrhovateľa.

Právny zástupca navrhovateľa sa súčasne vyjadril k výške požadovanej nemajetkovej ujmy, opätovne poukázal okrem iného aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie, kde limity pri jednom poškodenom sú 1.000.000 €. Ak by súd vyhovel návrhu navrhovateľa v celom rozsahu a priznal sumu 90.000 € plus suma vecných nákladov, ktorá mu bola vyplatená vo výške 38.000 €, navrhovateľ z poisteného krytia 1.000.000 € v podstate žiada 13 % pri strate troch najbližších osôb.

Právny zástupca odporcu v rade 1) v plnom rozsahu sa pridržiaval svojho písomného vyjadrenia podaného dňa 09.08.2013 a poprel existenciu nároku navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, tak ako si ju uplatnil voči odporcovi v rade 1) v celom rozsahu. Podľa názoru odporcu v rade 1) neexistuje zodpovednostný vzťah medzi odporcom v rade 1) a navrhovateľom za nemajetkovú ujmu spôsobenú navrhovateľovi dopravnou nehodou a namietal tak nedostatok pasívnej vecnej legitimácie odporcu v rade 1), pričom sa nestotožnil s názorom navrhovateľa, že vzťahy vzniknuté z dôvodu dopravnej nehody, ktorou sa zasiahlo do osobnostnej sféry navrhovateľa, sa spravujú všeobecnými ustanoveniami o náhrade škody, pričom ak by súd uvážil a uzavrel, že táto právna úprava na túto situáciu sa vzťahuje, tak tvrdil a zotrval na tom, že nemajetkovú ujmu navrhovateľa odporcu v rade 1) nijako nezavinil, pričom sa opieral o ust. § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súčasne poukázal na to, že ak by sa mala vzťahovať na zodpovednostný vzťah v tomto konaní medzi navrhovateľom a odporcom v rade 1) všeobecná úprava o zodpovednosti za škodu podľa Občianskeho zákonníka, poukázal na skutočnosť, že žaloba bola podaná dva dni pred uplynutím 3 ročnej lehoty od momentu, kedy k dopravnej nehode došlo. Je potom na mieste uvažovať aj o tom, aká právna úprava sa vzťahuje na premlčanie uplatneného nároku a pokiaľ teda analogicky sa uplatní všeobecná právna úprava o náhrade škody vyplývajúca z Občianskeho zákonníka, na túto situáciu je na mieste uvažovať aj uplatnenie ustanovení o premlčaní nároku na náhradu škody, tak ako to vyplýva z ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý ustanovuje, že náhrada škody sa premlčí za dva roky, odo dňa kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Z tohto pohľadu je zrejmé, že subjektívna premlčacia lehota v čase podania žaloby už vo vzťahu k odporcovi v rade 1) uplynula. Právny zástupca odporcu v rade 1) vzniesol námietku premlčania.

Právny zástupca navrhovateľa sa vyjadril v tom smere, že navrhovateľ si uplatňuje nároky v zmysle ust. § 13 Občianskeho zákonníka a nesúhlasil s námietkou premlčania.

Právny zástupca odporcu v rade 2) prítomný na pojednávaní nepoprel, že navrhovateľovi sa stala veľká osobná tragédia, ktorú je ťažko bez emócií aj profesionálne riešiť, napriek tomu poukázal na to, že je potrebné sa zamyslieť, čo v danej veci hovorí právo. V čase podania návrhu ešte neexistovalo rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, ktoré je z októbra 2013 a ktoré vyvolalo veľký mediálny ohlas. Poukázal na citáciu vydanéj smernice a s poukazom na ustanovenia o náhrade škody podľa platného

slovenského práva, poukázal na to, že sa možno pohybovať len v medziach, ktoré poznajú dva zákony - Občiansky zákonník ohľadne náhrady škody vo vzťahu k odporcovi v rade 2) a Zákon o povinnom zmluvnom poistení. V tomto prípade podľa jeho názoru nejde ani o jeden ani o druhý prípad. Súčasne namietal aj jazykovú mutáciu rozhodnutia Európskeho súdneho dvora. Poukázal na ust. § 16, ktoré striktné rozlišuje medzi nemajetkovou ujmu na základe ust. § 11 a § 13 a náhradou škody ako takou.

Na pojednávaní konanom dňa 01.04.2014 právny zástupca navrhovateľa doplnil písomne podaný návrh a listinné dôkazy, ktoré boli trvale pripojené do spisu s poukazom na skutočnosť, že na predchádzajúcom pojednávaní navrhovateľ nebol schopný vypovedať k okolnostiam straty, ktorú utrpel a teda doklady, ktoré boli súdu predložené mali by preukazovať aký život viedla rodina, súčasne predložil fotodokumentáciu týkajúcu sa spoločného rodinného života a vzhľadom k tomu, že sa jednalo aj o deti, vysvedčenia, záznamy zo športových aktivít a zo škôl, aby súdu priblížil, akým spôsobom rodina do nešťastnej udalosti žila. Nesúhlasil s argumentáciou odporcu v rade 1), že ako prevádzkovateľ motorového vozidla nezodpovedá za nemajetkovú ujmu, ktorú si uplatnil navrhovateľ a nemôže sa zbaviť tejto zodpovednosti s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3Cdo/228/2012.

Zhodne opätovne sa vrátil k žalovanej sume nemajetkovej ujmy a to sumy 90.000 €, ktorú si navrhovateľ podaným návrhom uplatnil. Tu poukázal k tej skutočnosti, že pokiaľ ide o 4 člennú rodinu, tradičnú a dôjde k úmrtiu jedného z blízkych členov, vždy je tam niekto kto s ostatnými zdieľa tú bolesť, či už je to manželka, alebo jedno z detí, a stále je nádej na to, že môžeme byť popri prípade starý otec a podobne. U navrhovateľa k tomuto nemožno pristúpiť, nakoľko prišiel o celú rodinu, o manželku ako aj o obidve deti, čiže tu nemožno ani počítať tú sumu sinegricky, že sa jedná o sumu 30.000 € na jednu osobu. Opätovne poukázal na poisťný limit 1.000.000 € a navrhovateľ podaným návrhom si uplatňuje z tejto sumy poisťného limitu 13 %.

Právny zástupca odporcu v rade 1) aj po predložení listinných dôkazov navrhovateľom a právnym zástupcom navrhovateľa zotrval na svojich vyjadreniach, dospel k presvedčeniu, že ani tieto ďalšie listinné dôkazy nevniesli viacej svetla do preukázania opodstatnenosti navrhovateľom uplatneného nároku v tomto súdnom konaní a naďalej zastával názor, že nie je zodpovedný za nemajetkovú ujmu navrhovateľa a teda nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto konaní na zaplatenie nároku, ktorý si navrhovateľ uplatňuje. Súčasne sa pridržiaval všetkých skutkových tvrdení, právnych názorov, ktoré doteraz v konaní uviedol, či už v písomnom vyjadrení k návrhu, alebo na predchádzajúcom pojednávaní a na svojich vyjadreniach nehodlal nič zmeniť. Opätovne poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ si uplatňuje svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 13 Občianskeho zákonníka a nie nároky iných osôb, napríklad § 15 Občianskeho zákonníka a preto aj doklady, ktoré predložil navrhovateľ do súdneho spisu nemajú relevanciu vo vzťahu k preukázaniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy samotného navrhovateľa, ktorý si to uplatňuje podľa tohto zákonného ustanovenia, pretože tieto preukazujú možné nároky na náhradu nemajetkovej ujmy usmrtených osôb vo vzťahu k ich životu, resp. k odňatiu práva na život, resp. usmrteniu a skráteniu vlastného života a prežívania ich životnej situácie. Pokiaľ ide o námietku premlčania, ktorú vzniesol na predchádzajúcom pojednávaní, na tejto naďalej zotrval s tým, že pokiaľ navrhovateľ mieni extenzívne vykladať pojem škoda, spôsobená pri dopravnej nehode navrhovateľovi, prípadne prevádzkovou činnosťou resp. prevádzkou dopravného prostriedku, tak vo vzťahu a pod pojem škody mieni subsumovať aj ním uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ako nejaký druh nároku na náhradu škody, čiže je potrebné teda definovať pojem škoda extenzívnym spôsobom, tak potom pokiaľ ide o druh škody vo vzťahu k uplatnenému nároku, nevyhnutne musí sa uplatniť aj ustanovenie o premlčaní a to v zmysle ust. § 106 ods. 1, kde právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škody, o tom, kto za ňu zodpovedá. Bol toho názoru, že v zmysle tohto ustanovenia je premlčacia doba 2 ročná a táto už uplynula pred podaním návrhu. Súčasne pre právnu istotu navrhol vykonať ďalšie dokazovanie a to výsluchom svedka vodiča S. G., ktorý dopravnú nehodu zapríčinil.

Právny zástupca odporcu v rade 2) zotrval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach, či už v písomne podobe alebo prezentovaním na predchádzajúcom pojednávaní. Nenamietal zistené skutočnosti a to okolnosti rodinného života, nenamietal pravosť predložených listinných, ktoré majú výpovednú hodnotu o tom, že išlo o riadny život celej rodiny. Bez ohľadu na to, ohľadom právnych východísk pri riešení tohto problému sa pridržiaval skutočností, že vo vzťahu k odporcovi v rade 2) je potrebné vychádzať z toho, čo hovorí Zákon o povinnom zmluvnom poistení motorových vozidiel a všetky ostatné odporcom v rade 2) vznesené námietky týkajúce sa ust. § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka a ustanovení o náhrade

škody. Opakovane zdôraznil, že povinnosť, o ktorú v tomto spore má ísť vo vzťahu k odporcovi v rade 2) nie je daná. Ohľadne ostatných námietok týkajúcich sa premlčania, stotožnil sa s vyjadrením právneho zástupcu odporcu v rade 1).

Právny zástupca navrhovateľa nesúhlasil s výsluchom svedka vodiča S. G. s poukazom na právoplatné rozhodnutie českých súdov, kde je podrobne zvážené zavinenie vodiča a takisto aj české a slovenské súdy majú zásadu hodnotenia dôkazov, pričom poukázal na stranu 2 odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Brne, kde sa uvádza skutkový stav ako k vzniku dopravnej nehode došlo a kto za uvedenú škodu zodpovedá. Takže za súčasného stavu v tomto konaní nie je potrebné vypočúvať vodiča, aby nejakým spôsobom prezentoval, ako k dopravnej nehode došlo, keďže tieto skutočnosti boli ozrejmené rozsudkami Českej republiky. Nesúhlasil ani s tvrdením právneho zástupcu odporcu v rade 1) a právneho zástupcu odporcu v rade 2), ktorý vzniesli námietku premlčania, pretože v tomto prípade, ktorý je prejednávaný súdom nedochádza k prehlňaniu škody a nemajetkovej ujmy, je tu žiadaná nemajetková ujma s poukazom na ust. § 11, pričom súdna prax si analogicky vypomáha aplikáciou ustanovení týkajúcich sa zodpovednosti za škodu. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/256/2013 zo dňa 12.09.2013, ktorý uvádza: „analogické použitie ust. § 420 a § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka sa v danom prípade uplatní len pri určení osoby zodpovednej za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov“, čiže toto je analógia, čiže nejde o zmiešavanie škody a nemajetkovej ujmy, ako bolo tvrdené právnym zástupcom odporcu v rade 1) či právneho zástupcu odporcu v rade 2). Z toho dôvodu neprichádza do úvahy ani premlčanie. Zhodne cituje aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/228/2012, ktorý hovorí o akomsi „pokrytí medzery“ vzhľadom k ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Z rozsudku Okresného súdu Zlín sp. zn. 3T/81/2012 zo dňa 28.11.2012 v spojení s uznesením Krajského súdu v Brne sp. zn. 6To/116/2013 zo dňa 16.04.2013, keď rozsudok prvostupňového súdu nadobudol právoplatnosť dňa 16.04.2013 mal súd nesporne zistené, že vodič S. G. bol uznaný za vinného z prečinu usmrtienia z nedbanlivosti podľa § 143 ods. 1, 2 Tr. zákona za to, že dňa 29.06.2010 medzi obcami S. I. P., Z. E., Slovenská republika o 13.05 hod. viedol nákladný automobil značky E. S. XZX XXXX s prívesom zn. T. S. XZX XXXX a pri jazde po ceste č. I/18 v km 495,88 nesledoval riadne situáciu v cestnej premávke a neskoro reagoval na pred ním idúce a spomaľujúce osobné motorové vozidlo zn. Škoda Fabia Combi, ŠPZ E.-XXXBL, ktoré viedol D. Š., nar. XX.XX.XXXX a keď toto vozidlo zastavilo v strede vozovky pred odbočením vľavo, zozadu do neho narazil a odhodil na protiidúci dodávkový automobil zn. Fiat Dobló Cargo, ŠPZ: O.-XXXBO vedený vodičom D. P., pričom D. Š. utrpel zlomeninu I. - IX. Rebra vpravo, I. - II. a VII. - VII. rebra vľavo s pneumotoraxom a s dobou liečenia najmenej 3 mesiaca a jeho traja spolujazdci utrpeli smrteľné zranenia a to A. Š., nar. XX.XX.XXXX hlavne drvivé poranenie hrudníka s poškodením obidvoch pľúcnych tepien s následným vykrvácaním do pohrudničných dutín a zlomeninu krčnej a hrudnej chrbtice, na následky ktorých následne zomrel, E. Š., nar. XX.XX.XXXX, zlyhanie všetkých funkcií centrálného nervového systému pri rozsiahlych zlomeninách kostnej klenbe a spodiny lebečnej s krvácaním a pomliaždením mozgu, na následky ktorých na mieste zomrel a D. Š., nar. XX.XX.XXXX trieštivá zlomenina II. krčného stavca s poškodením krčnej miechy, zlomeniny panvy, s krvácaním do dolnej časti brucha, nekompletným roztrhnutím srdečnice s krvácaním do medzihrudnej a podhrudnej dutiny, na následky ktorých po prevoze do Martinskej fakultnej nemocnice v Martine ešte v ten deň zomrela. Za uvedený prečin usmrtienia z nedbanlivosti bol odsúdený na 3 roky odňatia slobody nepodmienečne a zákaz činnosti spočívajúci v riadení motorových vozidiel mu bol uložený na dobu 6 rokov. Podľa § 229 ods. 1 Tr. poriadku poškodená spoločnosť MORÁVIA-CHEM, s.r.o. so sídlom Hrobice bola odkázaná na náhradu škody na konanie vo veciach občiansko-právnych.

Pri svojom rozhodnutí sa súd riadil nasledovnými úvahami:

Predpokladom uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je konštatovanie súdu, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, konkrétne do práva na súkromie a rodinný život. Je nevyhnutné prihliadnuť na závažnosť tejto ujmy, ale aj na všetky okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd sa zameril na poznanie väzby navrhovateľa k osobám, ktoré následkom takéhoto protiprávneho konania zahynuli. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti“ takéhoto zásahu. V danom prípade nesporne došlo k neodčiniteľnej ujme, deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov. Náhrada imateriálnej ujmy v peniazoch nie je však náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vznikutej ujmy, pričom pri stanovení výšky súd musí zohľadniť niekoľko smerodajných faktorov. Základným faktorom je, či vodič odporcu v rade 1) je pôvodcom

takéhoto zásahu, či k zásahu do práv došlo úmyselne alebo z nedbanlivosti, či došlo k uspokojeniu navrhovateľa v trestnom konaní. Je nepochybné, že žiadna suma priznaná súdom nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila ľudský život, nehľadiac na to, že tu ide o 3 ľudské životy.

Ústava Slovenskej republiky v čl. 19 zaručuje každému právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochrany mena. Každý má právo podľa tohto článku na ochranu pred neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života.

Úprava ochrany súkromia vrátane rodinného súkromia vychádza zo zásady, že do súkromného života sa nesmie neoprávnené zasahovať, nesmie sa súkromnému životu spôsobiť žiadna ujma. Ústava zároveň rodinný život priraduje súkromnému životu, pričom toto priradenie treba interpretovať tak, že rodinný život a práva na jeho ochranu sú súčasťou súkromia. Ústava chráni aj súkromie fyzickej osoby v jej rodinných vzťahoch voči iným fyzickým osobám, čo v sebe zahŕňa vzťahy sociálne, kultúrne, ale aj morálne či materiálne. Zásahy do týchto vzťahov, ktoré sú neoprávnené možno kvalifikovať ako zásahy do rodinného života - do rodinného súkromia. V prípade, že medziľudské vzťahy tvoriace základ a rámec súkromného života jednotlivca dosahujú určitú intenzitu a vykazujú určité ďalšie charakteristiky, môže takouto deštrukciou vzťahu dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu súkromia ako čiastkového práva na ochranu osobnosti za podmienky, že konanie pôvodcu zasahuje protiprávne, je objektívne spôsobilý do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť a existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnosti fyzickej osoby, objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby a vznikom tejto nemajetkovej ujmy. Treba tiež uviesť, že právnym prostriedkom ochrany proti takémuto zásahu je práve návrh, ktorým sa fyzická osoba domáha podľa ustanovenia o ochrane osobnosti primeraného zadostučinenia, ktoré môže mať i podobu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

V konaní nesporne bolo preukázané, že došlo k dopravnej nehode, že ju spôsobil vodič odporcu v rade 1), ktorý je prevádzkovateľom motorového vozidla a ktorý vyslal vodiča na služobnú cestu, pričom pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu 3 osôb. V priebehu konania či už v písomnom vyjadrení sa k návrhu, alebo v prezentovaní na pojednávaní, právny zástupca odporcu v rade 1) vzniesol námietku premlčania, ku ktorej vo svojom vyjadrení sa na pojednávaní pridal aj právny zástupca odporcu v rade 2). Súd vyhodnotil podanú námietku premlčania s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011, ktorý zhodne vyslovil záver, že premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je nárok podľa ust. § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka. Nejde o škodu a preto na náhradu nemajetkovej ujmy sa neaplikujú ustanovenia, ktoré upravujú podmienky, vznik, predpoklady zodpovednosti za škodu, liberačné, moderačné ustanovenie, ustanovenie o zavinení poškodeného a logicky ani ustanovenie o premlčaní podľa § 106 Občianskeho zákonníka. Analogické použitie ust. § 420 ods. 2 a ust. § 427 a nasl. sa uplatňuje len pri určení osoby zodpovednej za zásah proti osobnosti fyzickej osoby, vyvolanej osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Avšak predpoklady tejto zodpovednosti za posudzujú podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Súd súčasne poukazuje aj na zhodnú judikatúru českých súdov, napríklad na záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/3161/2008, podľa ktorého práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je právom nemajetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe. Z uvedených dôvodov súd neprihliadol na námietku premlčania vznesenú právnym zástupcom odporcu v rade 1). Z uvedeného vyplýva, že návrh navrhovateľ podal včas a nedošlo k premlčaniu ním uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

Právny zástupca odporcu v rade 1) žiadal návrh voči odporcovi v rade 1) ako prevádzkovateľovi zamietnuť s poukazom na skutočnosť, že tu neexistuje zodpovednostný vzťah medzi odporcom v rade 1) a navrhovateľom za nemajetkovú ujmu spôsobenú navrhovateľovi dopravnou nehodou a namietal tak nedostatok pasívnej vecnej legitímácie odporcu v rade 1), nakoľko odporca v rade 1) nijako nezavinil nemajetkovú ujmu navrhovateľa.

Prvostupňový súd sa nestotožňuje s vyjadrením právneho zástupcu odporcu v rade 1) a jeho toho názoru, že odporca v rade 1) ako prevádzkovateľ motorového vozidla, ktoré spôsobilo dopravnú nehodu a smrť 3 osôb, je pasívne vecne legitimovaný. V tomto prípade neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickou osobou sa dopustil vodič t.j. zamestnanec, pričom odporca v rade 1) je

zamestnávateľom a táto osoba bola použitá na výkon činnosti, pri ktorej došlo k zásahu a ním spôsobenej ujmy, zodpovedá analogicky aj táto právnická osoba. V danom prípade ide o zodpovednosť do zásahu do osobnostných práv navrhovateľa, ku ktorému došlo v súvislosti dopravnou nehodou, prevádzkou dopravného prostriedku, vedúcou k usmrteniu jemu blízkych osôb, tak ako v prípade škody (majetkovej ujmy) spôsobenej touto osobitnou prevádzkou, zodpovedá prevádzkovateľ vozidla, treba analogicky (§ 853 a § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka) vyvodiť jeho zodpovednosť aj v prípade spôsobenia nemajetkovej ujmy na osobnostných právach. Prevádzkovateľom dopravného prostriedku je ten kto ma trvalú možnosť právnej a faktickej dispozície s ním. Pri tom nie je významné, či prevádzkovateľ bol alebo nebol bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti. V danom prípade bol vodič S. G. zamestnancom odporcu v rade 1) - prevádzkovateľa dopravného prostriedku, jazdil na trase určenej odporcom v rade 1) a nehodu spôsobil v rámci činnosti, ktorou plnil svoje pracovné povinnosti. Odporca v rade 1) teda nesie zodpovednosť za zásah do osobnostných práv navrhovateľa. V tejto veci a v rámci trestného konania bolo preukázané, že vodič odporcu v rade 1) spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej zahynula manželka, dcéra a syn navrhovateľa. Tým teda došlo k neoprávnenému zásahu do práva navrhovateľa na súkromný a rodinný život a navrhovateľ sa domáha ochrany osobnosti v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, so zreteľom na to, že morálna satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je v danom prípade postačujúca, má navrhovateľ podľa § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri predmetnej dopravnej nehode zahynuli jeho najbližší príbuzný a ich úmrtie je pre navrhovateľa nepochybne traumatizujúce. Vznik právneho vzťahu, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, je podmienené tým, že ide o zásah neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany) je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahu alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania, neoprávnenne zasahujúceho do chránených osobných práv (je pôvodcom, resp. subjektom zásahu). Predpokladom úspešnému uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že navrhovateľ je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako tiež zistenie, že sa vodič prevádzkovateľa dopustil konania, ktorým zasiahol do chránených osobnostných práv navrhovateľa. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v tomto konaní vecne legitimovaný. Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný). Pre právnické osoby je charakteristické to, že svoju vôľu nevytvárajú samostatne, ale prostredníctvom tých fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Len prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba tiež prejavuje svoju vôľu navonok, koná, robí právne úkony, zakladá právne vzťahy, vstupuje do právnych vzťahov, uplatňuje práva a plnení povinností z týchto vzťahov. Ak bezprostredným pôvodcom zásahov do osobností bola fyzická osoba, ktorá bola právnickou osobou použitá na výkon jej činnosti, treba vyriešiť otázku, či konanie tejto fyzickej osoby je zásahom, za ktorý nesie zodpovednosť ona sama, t.j. bezprostredne konajúca fyzická osoba, alebo táto právnická osoba. Ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka neobsahujú úpravu, ktorá by osobitne riešila túto otázku.

Podľa § 853 Občianskeho zákonníka platí, že občiansko-právne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

V tomto ustanovení Občianskeho zákonníka je upravená analógia, analógia legis sa používa ako forma aplikácia zákona vtedy, keď treba riešiť otázku, riešenie ktorej síce nie je v zákone upravené, ale ten istý zákon upravuje riešenie podobného prípadu. Vychádza sa pritom z predpokladu, že zákonodarca by podľa rovnakých zásad upravil aj daný prípad. Teda súd je toho názoru, že právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákona) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného. Súd poukazuje na právne závery zastávané už dávnejšie judikatúrou súdov viď Zborník III. Najvyššieho súdu SR, SEVT 1980, na strane 180 ktorého sa konštatuje, že subjektom zásahu môže byť tak občan (fyzická osoba), ako aj organizácia (právnická osoba) a tiež odbornou právnickou literatúrou (viď napríklad Československé občianske právo I. zväzok, Obzor, Bratislava 1973, strana 167, 168 resp. Občianský zákonník, komentár, Praha - Panoráma 1987, strana 100). Aj súčasnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad R 114/99, R

38/96, R 36/2009, R 53/2010, R 38/2012) je jednotne zastavaný názor, že pôvodcom zásahu môže byť nielen fyzická osoba ale aj právnická osoba. Pokiaľ by bol správny názor, ako uvádzal právny zástupca odporcu v rade 1), že za zásah do osobnosti zodpovedá vždy len tá fyzická osoba, konkrétnym konaním, ktoré bolo zasiahnuté do osobnostných práv, bola by úplne vylúčená možnosť, že za takýto zásah nesie zodpovednosť právnická osoba. Právnické osoby sú však celkom bežné účastníkmi konaní o ochranu osobností, v ktorých Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol a konal, napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 15.12.2011 sp. zn. 3Cdo/108/2011, sp. zn. Mcdo/3/2008, sp. zn. 5Cdo/108/2009, sp. zn. 5Cdo/83/2008. Súd súčasne poukazuje aj poznamenáva, že rovnako aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 23.08.2007 sp. zn. I. ÚS 137/07 uviedol, že podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu (vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu) konštituovaná tak, že za škodu resp. za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody resp. ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420 ako aj § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka).

Zásada, že podľa všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu (§ 420 a nasl. Občianskeho zákona) zodpovedá právnická osoba aj za zásah do osobnostných práv bezprostredne spôsobený fyzickou osobou konajúcou v rámci výkonu činnosti, ktorými bola poverená právnickou osobou, nie je zásadou výlučnou. Tak, ako sú zvláštnou skupinou zásahov do majetkovej sféry tie prípady, v ktorých škoda bola spôsobená prevádzkou dopravných prostriedkov (§ 427 a nasl. Občianskeho zákonníka), rovnako osobitnou je aj skupina tých zásahov do osobnostnej sféry, v prípade ktorých nemajetková ujma bola spôsobená prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ je namieste analogické použitie ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pri určení, či zodpovednosť za zásah do osobnostných práv nesie fyzická osoba bezprostredne konajúca alebo právnická osoba, za ktorú fyzická osoba konala v rámci výkonu činností, ktorými bola poverená touto právnickou osobou, je rovnako namieste analogické použitie ust. § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pri určení subjektu zodpovedného za zásah do osobnostných práv, ktorý bol spôsobený prevádzkou dopravných prostriedkov. Vychádzajúc z uvedeného možno konštatovať, že tak ako podľa okolností tohto konkrétneho prípadu, zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osoby.

Návrh právneho zástupcu odporcu v rade 1) na výsluch vodiča S. G. súd zamietol, nakoľko jeho zavinenie bolo jednoznačne preukázané rozsudkom Okresného súdu Zlín a jeho výsluch by nepriniesol ďalšie nové ozrejmienie skutočností.

Právny zástupca odporcu 2) v písomnom vyjadrení k návrhu ale aj na pojednávaní navrhoval návrh v celom rozsahu zamietnuť s poukazom, že nie je pasívne legitimovaný a to z dôvodu, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý je predmetom tohto konania, nie je podľa odporcu 2) oprávneným nárokom podľa zákona č. 381/2000 Z. z.

Okresný súd sa s tvrdením právneho zástupcu odporcu 2) nestotožnil a zaujal názor, že s použitím eurokomfortného výkladu pojmu náhrada škody, škoda na zdraví ustanovený v § 4 ods. 1, § 4 ods. 2, § 4 ods. 4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2000 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu zadosťučinenie peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2000 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa citovaného zákona. Na podporu svojich tvrdení poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Haásová C - 22/12, ktorý sa týka náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa rozhodnutia Súdneho dvora sa pod pojmom ujma na zdraví má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľnom v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa fyzickú ako aj psychickú traumu. Súdny dvor na základe svojich úvah dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou

(Smernica č. 72/166/EHS, Smernica č. 90/232/EHS, Smernica č. 84/5/EHS), patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Tu poukazuje súd na skutočnosť, že Súdny dvor nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva a teda ďalšie posúdenie zostalo na vnútroštátnom súde. Súd sa stotožnil s rozhodnutím Súdneho dvora a dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou patrí aj nemajetková ujma. Obdobnú skutočnosť riešila aj smernica Rady 72/166/EHS zo dňa 24.04.1972 článok 3 ods. 2 smernice o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti čl. 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 a aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a rady 2005/14/ES z 11.05.2005 a čl. 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa mali vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z toho dôvodu súd nemal dôvod vylučovať pasívnu legitimáciu odporcu v rade 2). Je chybou zákona, ak je nenáležite transponovaný a ak vo vzťahu obdobných prejednávanych veciach rozlišuje medzi škodou a ujmu. Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je veľmi vysoké a nemá žiadnu logiku obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho „na plecia“ osôb, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sa nechali resp. museli povinne zmluvne poistiť a ktorý ani nedokážu ekonomicky zvládnuť zaplatenie náhrady vzniknutej ujmu. Z týchto vyššie konštatovaných dôvodov súd dospel k záveru, že aj odporca v rade 2) je v tomto spore pasívne legitimovaný.

V súlade s citovaným ustanovením § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na to, aby oprávnená osoba, v danom prípade navrhovateľ, mal právo domáhať sa práva na ochranu osobnosti sa vyžaduje a zároveň stačí, aby došlo k neoprávnenému (protiprávnemu) zásahu do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie. Predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vyplývajú z ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože tento zásah bol svojou povahou trvalý a neodstrániteľný. Pri posudzovaní výšky náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch súd vychádzal z preukázaných väzieb navrhovateľa vo vzťahu k usmrteným osobám. Prihliadol na zásadu, že pri úmrtí nemôže žiadne zadostučinenie odčiniť vzniknutú ujmu a prihliadol ku všetkým okolnostiam danej veci i k tomu, že hľadisko primeranosti sa vzťahuje k výške náhrady, ktorej zmyslom je vyvážiť prípadne zmierniť majetkovú ujmu. Právny základ nároku navrhovateľa bol daný rozhodnutím v trestnom konaní, ktorým bol súd viazaný. Súd poukazuje na to, že výška nemajetkovej ujmy nie je priznávaná ako súčet straty či už príjmu pozostalého, prípadne súčet iných finančných strát. V danom prípade nemajetková ujma má iný charakter, tak ako to vyplýva z citovaných zákonných ustanovení.

Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je teda súdom určovaná voľnou úvahou s prihliadnutím na zákonné kritériá, okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti. Konkrétne výška náhrady preto musí zohľadniť okolnosti prípadne musí byť aj v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Výška nemajetkovej ujmy bola súdom určovaná s ohľadom na intenzitu, rozsah a trvanie zásahu pri zohľadnení vzťahu pozostalého k nebohým, po preukázaní všetkých väzieb, ktoré ako rodinní príslušníci mali v čase zásahu do práva na ochranu osobnosti. Tu boli teda preukázané silné sociálne, morálne, kultúrne, citové putá vytvorené v rámci súkromného a rodinného života. Z nečakanej smrti má navrhovateľ neustále pociť úzkosti, smútku, straty možnosť viesť už riadny rodinný život a protiprávnym konaním vodiča odporcu v rade 1) došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb. Následky protiprávného konania podľa názoru súdu v danom prípade nebolo možné odstrániť len morálnou satisfakciou, preto bolo rozhodnuté o priznaní aj nemajetkovej ujmy. Hoci náš právny poriadok neobsahuje vyčíslenie nemajetkovej ujmy pri strate ľudského života, na rozdiel od českého právneho poriadku, kde Český občiansky zákonník určoval cenu života od 85.000,-- Kč do 240.000,-- Kč pričom záležalo na vzťahu k osobe, ktorá zomrie cudzím zavinením. Súd mal jednoznačne preukázané, že bolo zasiahnuté do osobnostných práv navrhovateľa a to zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynula manželka navrhovateľa a jeho dve deti. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn.

5Cdo/265/2009 zo 17.02.2011 konštatoval a uviedol, že „ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vo vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu s blízkou osobou). V tomto prípade u navrhovateľa dokonca došlo k strate 3 blízkych osôb, čiže ide o neskutočný zásah do emocionálnej sféry spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby a teda následkom toho sa založilo právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Tak v rozhodovacej praxi iných súdov ako aj v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa uplatňuje jednotný názor, v zmysle ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ust. § 11 Občianskeho zákona je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny, v tomto prípade navrhovateľa.

Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy, navrhovateľ žiadal priznať sumu 90.000 €, ktorú zdôvodnil. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je byť zábezpekou pre pozostalých a ani zdrojom obživy alebo náhradou príjmu. Náhrada nemajetkovej ujmy však musí byť primeraná, pričom rozhodujúca je závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. To znamená, že by mali byť splnené kritériá a to závažnosť vzniknutej majetkovej ujmy a okolnosti za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pokiaľ ide o závažnosť vzniknutej ujmy, súd je toho názoru, že vzhľadom na jej rozsah a intenzitu, ide o ujmu hlbokú a nenapraviteľnú, hoci vodič odporcu v rade 1) ako prevádzkovateľ, skutok spáchal z nedbanlivosti. Zavinenie vodiča - prevádzkovateľa t.j. odporcu v rade 1) súd neskúmal ako jeden z predpokladov zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby, ale len okolnosť, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo, ktorá bola zistená aj rozhodnutím českých súdov v trestnom konaní. Na strane navrhovateľa súd súčasne prihliadol aj na psychickú traumu vyvolanú smrťou jeho manželky a dvoch detí v dôsledku dopravnej nehody.

Súdna prax tuzemských súdov pripustila žaloby na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktoré si uplatňujú postihnuté blízke osoby, ktorých právo na súkromný a rodinný život bolo dotknuté úmrtím blízkej osoby. Je nepochybné, že úmrtie blízkej osoby predstavuje závažný zásah do práva na súkromie dotknutej fyzickej osoby ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch t.j. materiálnej satisfakcie je vždy, avšak v závislosti na individuálne okolnosti daného prípadu existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba, vzhľadom na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvania, alebo dopad a dôsledky považujú za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce subjektívne pocity ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase, v tej istej situácii, vnímala aj každá iná fyzická osoba. I keď samotné jednotlivé súčasti osobnosti, fyzické osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 11 Občianskeho zákona (ľudská dôstojnosť, česť, meno, vážnosť, súkromie a podobne) sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, to ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do osobnosti. Výšku náhrady určuje súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Občiansky zákonník žiadnu maximálnu ani minimálnu výšku zadosťučinenia v peniazoch neustanovuje. Ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka stanovuje len, že zadosťučinenie má byť primerané. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy vecou úvahy súdu, ktorý sa pri tejto ujme riadi dvoma v zákone taxatívne stanovenými kritériami, ako už bolo vyššie konštatované a z týchto potom pri svojom rozhodnutí o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádza a berie ich na zreteľ. Konaním vodiča odporcu v rade 1), ktorý aj naplnil skutkovú podstatu prečinu usmrtienia z nedbanlivosti podľa § 143 ods. 1, 2 Trestného zákona, došlo k neoprávnenému zásahu do práva navrhovateľa, teda otca a manžela na ochranu osobnosti, konkrétne k zásahu do práva na súkromie, ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby, ktoré mu poskytuje ochranu § 11 Občianskeho zákonníka. V posudzovanom prípade je tento zásah predstavovaný aj smrťou dvoch detí, ktoré súd videl mimoriadne významnými, veľmi hlbokými a nepreparovateľnými. Súd považuje tragickú smrť manželky a dvoch detí navrhovateľa zásahom do

jeho života, ktorý nenávratne popretŕhal doterajšie silné citové väzby v dôsledku čoho navrhovateľ stratil možnosť realizovať a ďalej rozvíjať rodinný život so svojou manželkou a so svojimi deťmi ako najbližším rodinným príslušníkom a práve o túto možnosť je ochudobnený. Utrpel závažnú citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva, šoku zo smrti svojich blízkych - svojej manželky a svojich detí. Podľa názoru súdu žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, by v danom prípade nepostačovala k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane navrhovateľa, keďže ide o zásah s neodstrániteľnými následkami.

Súd pri určení peňažnej náhrady vo výške 90.000 € prihliadol na nenapraviteľný smrteľný následok vzniknutý v dôsledku protiprávneho konania ako aj na dôsledky, ktoré smrť manželky a dvoch detí u navrhovateľa vyvolali. V tejto súvislosti treba poznamenať, že účelom finančného zadosťučinenia nie je kompenzovať navrhovateľovi stratu manželky a dvoch detí. Účelom finančného zadosťučinenia je do istej miery kompenzovať emocionálne útrapy vyvolané smrťou manželky a dvoch detí. Preto súd považoval sumu 90.000 € za tri ľudské životy, za primeranú. Súd rozhodol v úmysle hľadať a nájsť spravodlivosť pre tých, ktorým ostali už len spomienky na manželku a deti. Treba tiež pripomenúť, že rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy nie je ani len pokusom finančne ohodnotiť ľudský život a preto rozhodol tak, že navrhovateľom uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy v celom rozsahu priznal po zohľadnení všetkých zistených a preukázaných skutočností, okolností za ktorých došlo k zásahu do práv navrhovateľa.

O trovách konania súd rozhodne samostatným rozhodnutím v súlade s ust. § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, vzhľadom na závažnosť prejednávanej veci.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní od jeho doručenia na Krajský súd Žilina prostredníctvom podpísaného súdu (dvojmo).

Podľa ust. § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa ust. § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,

Podľa ust. § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinnosť stanovená týmto rozsudkom nebude dobrovoľne splnená, možno podať návrh na začatie exekúcie.